

všech zvláštních útrat, jež byly jeho podáním přivoděny, tedy v souzeném případě soukromému obžalobci i náhradu všech útrat obžalovanému z toho vzešlých, mezi něž § 393 odst. 3 ve všech případech, kdy soukromý obžalobce má vůbec povinnost hraditi náklady procesní, počítá výslovně i všechny útraty obhajování. Podle toho pochybil odvolací krajský soud v Liberci, když zamítnuv odvolání soukromého obžalobce, jež jedině bylo předmětem odvolacího řízení, nejen že vůbec neuložil soukromému obžalobci podle speciálního předpisu § 390, 3 odst. tr. ř. náhradu těch zvláštních nákladů, které vznikly použitím zcela bezúspěšného řádného opravného prostředku odvolání, nýbrž dokonce výslovně, zřejmě se zřetelem k všeobecnému ustanovení § 390, odst. 1 tr. ř. proto, že trestní řízení skončilo pro obžalovaného částečně rozsudkem odsuzujícím, odepřel obžalovanému nárok na náhradu nákladů obhajoby při odvolacím líčení. Pochybení to jest v souzeném případě tím význačnějším, ana předmětem odvolacího řízení byla právě jen osvobozující část rozsudku a v části odsuzující bylo řízení skončeno již právoplatným rozsudkem první stolice, jehož výsledek proto tím méně mohl působiti na rozhodnutí o nákladech řízení odvolacího o jiné části obvinění, ano i všeobecné ustanovení § 389 odst. 2 tr. ř. pamatuje na možnost vyloučení z náhrady těch nákladů, které vzešly vzhledem k činům, jimiž obžalovaný nebyl uznán vinným. Bylo proto o zmateční stížnosti generální prokuratury podle § 33 tr. ř. uznati podle § 292 tr. ř. právem, jak se stalo.

Čís. 3595.

Trestnými nejsou činy, jež by jinak o sobě byly urážkou na cti, jednal-li pachatel bezelstně k uhájení svých oprávněných zájmů a nepřekročil-li při tom meze tohoto svého práva.

Okolnost, že projev souvisí s krokem směřujícím k hájení práv a zájmů, nezbavuje trestnosti křivá obviňování, která podle obsahu nebo formy vybočují z mezí toho, co je v tom kterém případě nezbytně nutným, takže i ten, kdo, čině trestní oznámení, dovozuje z okolností podle pravdy vyličených podezření proti určité osobě, odpovídá podle zákona trestního, viní-li buď úmyslně nebo aspoň z nedbalosti osobu nevinnou.

Pro rozhraničení výkonu oprávnění, jež poskytuje každému občanu ustanovení § 86 tr. ř., od jednání trestného, spadajícího pod pojem § 487 tr. zák. záleží i na tom, zda a do které míry kryjí se údaje, učiněné obviněným před úřady uvedenými v § 86 tr. ř., s podklady, které měl obviněný pro své údaje ve svých smyslových vjemech; jen podstatná shoda mezi tím, co udavatel zvěděl, a mezi tím, co udal, dovoluje úsudek, že nepřekročil své právo a nezbytně nutnou míru obvinění.

(Rozh. ze dne 26. září 1929, Zm I 487/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona proti rozsudku krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 9. listopadu 1928, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bez-

pečnosti cti podle § 487 tr. zák., takto právem: Zmateční stížnost na záštitu zákona, směřující k tomu, by bylo uznáno právem, že rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 9. listopadu 1928 byl porušen zákon v ustanovení § 487 tr. zák., že se rozhodnutí to zrušuje a obviněný se podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostňuje z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti podle § 487 tr. zák., se zamítá.

D ů v o d ý:

Ze spisu T 138/27 okresního soudu v Litoměřicích vyplývá tento skutkový děj: Marie U-ová podala dne 28. ledna 1927 u okresního soudu v Litoměřicích na obžalovaného obžalobu pro urážku na cti, poněvadž obžalovaný u četnictva v K. dne 22. ledna 1927 udal, že soukromá obžalobkyně dává věci, které obviněný dal pro svou pohledávku proti ní exekučně zabavit, »pakovati« a že je prý chce odvésti. Četnictvo věc vyšetřilo a zjistilo, že se obvinění nezakládá na pravdě. Podle sdělení četnictva udal tam obviněný, že soud domovní prohlídku u U-ové nařídil. Obviněný se hájil tím, že při jednání o pozdější vylučovací žalobě Růženy H-ové, příbuzné soukromé obžalobkyně, týkající se věcí jím zabavených, přednesl, že se dověděl od kočího soukromé obžalobkyně V-a, že vinice »P.« je v prodeji, že se tam činí přípravy k přesídlení a že se již balí po dva dny. Jeho zástupce Dr. P. mu radil, poněvadž mnil, že by to mohlo znamenati maření exekuce, by vzal na pomoc četnictvo, by tím zmařil zašantročení věcí. Svědek V. dosvědčil, že jednou v lednu nebo únoru na dotaz obviněného »tak už pakujou?« řekl: »Ano«. Svědek M. potvrdil, že před delší dobou potkal kočího z P., jak odvázel na valníku kufr o bedny a že týž na dotaz: »Kam jedete?« odpověděl: »Naše paní (soukromá obžalobkyně) se bude stěhovat«. Několik dní na to sdělil to obviněnému. Četnický strážmistr Antonín K. dosvědčil, že obviněný v lednu 1927 přišel na četnickou stanici v K., prohlásil, že je poslán okresním soudem v Litoměřicích, ukazoval jemu a vrchnímu četnickému strážmistru B-emu cedulku, na níž byly uvedeny soudem zabavené věci. Dále jim říkal, že kočí V. mu sdělil, že balí věci na P. a že je asi odvezou. Dále sdělil, že mu bylo soudem řečeno, by četnictvo zjistilo ony věci, by nemohly býti odvezeny. Svědek však na P. zjistil, že zabavené věci byly na svém místě. Vrchní četnický strážmistr Karel B. potvrdil údaje K-ovy a dodal, že obžalovaný řekl, že okresní soudce žádá stanici, by se přesvědčila, zda tyto věci jsou na P. nebo zda byly odvezeny. Obžalovaný tehdy neřekl, že věci pro něho zabavené byly baleny a odvezeny. Dr. Bedřich P. dosvědčil, že mu obžalovaný při ústním jednání o vylučovací žalobě řekl, že se od kočího z P. dověděl, že se věci z P. odstraňují. Na to prohlásil svědek obžalovanému, že se zřetelem na vylučovací žalobu ohledně zabavených věcí na zmaření dražebního řízení je obava, že vydobyti pohledávky obžalovaného bude zmařeno, a radil mu, by se obrátil na četnictvo, by zmaření exekuce bylo zabráněno. Dr. L., který zastupoval jinou vyjednávající stranu, dal obžalovanému tutéž radu a okresní soudce V. projevii souhlasný projev svědkovi, na jehož doslov se svědek nepamatuje.

Po ústním jednání přišel správce statku »P.« k svědkovi a pohledávku zaplatil. Prvý soudce vzal na základě těchto výpovědí za prokázáno, že se obžalovaný dověděl od kočího V-a, že na »P.« skládají a že mu svědek M. sdělil, že mu kočí z »P.« řekl, že jeho panstvo přesídlí, že Dr. P. za souhlasu okresního soudu obžalovanému dal radu, by na četnictvu hlásil, že podle zprávy kočího z »P.« skutečně se skládá, že obžalovaný na četnické stanici udal jen skutečnosti, o nichž se dověděl, a že žádal stanici, by zjistila, zda ještě jsou na P. věci pro něho zabavené. Prvý soudce však nevzal za prokázáno, že obžalovaný četnictvu udal, že U-ová věci pro něho zabavené dává baliti, že je chce dáti odvézti. Prvý soudce byl toho názoru, že pouhým sdělením skutečností, jež byly potvrzeny svědky M-em a N-em, nebyla obžalobkyně U-ová obviněna z maření exekuce, ježto obžalovaný neřekl, že obžalobkyně věci pro něho zabavené dává baliti. Proto rozsudkem ze dne 24. května 1928 obžalovaného zprostil z obžaloby.

Krajský soud jako odvolací soud v Litoměřicích rozsudkem ze dne 9. listopadu 1928 vyhověl odvolání soukromé obžalobkyně co do viny po výslechu okresního soudce Adolfa V-a, který udal, že se nemůže již upamatovati, zdali souhlasil s radou danou obžalovanému Dr. P-em, pokud se týče Dr. L-em, že to však nemůže vyloučiti, a uznal obžalovaného vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 487 tr. zák. s tímto odůvodněním: Odvolací soud jest toho názoru, že si prvá stolice nevšimla důležitých výsledků průvodního řízení, jádro věci nevyšetřila a vedlejší okolnosti přičítala rozhodující důležitost. Jest všeobecně známo a muselo tudíž býti známo i obžalovanému, že četníci při obyčejném stěhování se neintervenují. Když v souzeném případě četnický strážmistr K. byl svým nadřízeným vrchním četnickým strážmistrem odeslán do »P.«, by zjistil, zda zabavené věci ještě na »P.« jsou či zda byly odvezeny, musel k tomu býti důležitý důvod. Takovýto důvod skutečně tu byl; neboť obžalovaný se dostavil, jak vysvítá ze svědectví obou četníků, na četnickou stanici v K. a udal, že byl poslán okresním soudem v Litoměřicích, ukázal lístek, na kterém byly zabavené věci označeny, a dodal, že mu kočí V. řekl, že na »P.« balí věci a je odvezou, a že mu bylo u soudu řečeno, že četnická stanice má věci zajistiti, by se nemohly odvézti. Okresní soud odůvodňuje zprošťující rozsudek tím, že obžalovaný tehdy na četnické stanici neřekl, že se balí a odváží věci, které byly pro něho zabaveny. Než obžalovaný dostavil se na četnickou stanici jen pro věci, které byly pro něho zabaveny a jednalo se jen o tyto věci; obžalovaný odvolal se dokonce na tvrzený příkaz okresního soudu, který byl srozumitelným jen, když se jednalo o věci, které byly pro obžalovaného zabaveny. Kdyby dostavení se obžalovaného na četnickou stanici nebylo bývalo rozuměti tak, že jde o maření exekuce, neměly by intervence obžalovaného u četnictva vůbec smyslu a nebyl by býval četnický strážmistr K. do »P.« poslán. Když tudíž obžalovaný na místo, by se dal cestou předepsanou exekucním řádem, žádal za intervenci četnictva, musí nésti následky. Obžalovaný dotkl se úmyslně a lehkomylně cti soukromé obžalobkyně, neboť sdělení V-ovo a M-ové, že se na »P.« připravuje přesídlení, jakož i okolnost, že Růžena H-ová podala vylučovací žalobu, neoprávňovaly obžalovaného,

by soukromou obžalobkyni vinil z přestupku podle zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. Že si obžalovaný dosahu svého jednání byl vědom, vychází z toho, že u četnictva předstíral soudní nařízení, ačkoliv musil podle stavu věcí vědět, že okresní soudce V. ve věci projevil jen své osobní mínění, při čemž není ani zjištěno, jak mínění to znělo. Jelikož se obvinění stalo veřejně (bez kvalifikované veřejnosti), byl by obžalovaný jen tehdy beztrestným, kdyby byl s to prokázati objektivně odůvodněnou bezelstnost a dále, že k veřejnému pronesení obvinění byl zvláštními okolnostmi nucen. Podle předchozího u obžalovaného objektivně odůvodněné bezelstnosti nebylo. Jelikož byla obžalovanému exekucním řádem předepsaná cesta volná, nebyl ke svému obvinění, které se stalo lehkomyšlně, zvláštními okolnostmi nucen. Bylo tudíž obžalovanému, by zůstal beztrestným, provésti důkaz pravdy, což se mu však nezdařilo.

Generální prokuratura má za to, že rozsudkem krajského jako odvolacího soudu byl porušen zákon. Dovolává se rozhodnutí zrušovacího soudu ze dne 11. dubna 1929, č. j. Zm II 56/29 (sb. rozh. tr. čís. 3445), v němž bylo vysloveno, že nejsou trestnými činy, jež by jinak o sobě zakládaly urážku na cti, jednal-li pachatel bezelstně k uhájení svých oprávněných zájmů a nepřekročil-li při tom meze tohoto svého práva, neboť za těchto předpokladů nejedná pachatel dolosně, jeho jednání neprýští z protiprávního úmyslu, a není tu tedy onoho subjektivního prvku, jehož jest zapotřebí k trestné urážce na cti, vědomí protiprávnosti obvinění. Zmateční stížnost dovozuje pak na tomto právním podkladě, že, sdělil-li obviněný četnictvu pravdě odpovídající skutečnosti, to, co se stalo a co slyšel, za účelem úředního vyšetření, omezil se na svoje právo, sděliti úřadu podezřelé okolnosti, o kterých se dověděl. Obžalovaný nemůže prý býti činěn zodpovědným za případný výsledek svého postupu, za kroky úřadem předsevzaté, i když se pak podezření, vyvozované subjektivně důvodně ze sdělených skutečností, ukáže po konečném úředním vyšetření bezdůvodným. Opačný výklad by prý ohrozil vážně právní jistotu, poněvadž odsouzení udavače pro každé oznámení, jež nemá konečného úspěchu, vedlo by k tomu, že by poškozenému byla možnost vlastního právního postupu cestou trestní ne-li úplně znemožněna, tedy aspoň značně stížena, obzvláště ana soukromá osoba nemá často vůbec jiných možností k tomu, by věc důkladně vyšetřila, než žádost o vyšetření úřední. Kdyby se musil udavač obávat, že bude po případě trestán za subjektivní odůvodněné a oznámené podezření, že by v mnoha případech se raději ani nedovolával trestní pomoci státu. Rozsudek odvolacího soudu pochybil prý v tom, že má za to, že obviněný u četnictva vinil soukromou obžalobkyni z přestupku podle zákona z 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.; v tom, co obviněný, jak výše uvedeno, přednesl podle zjištění prvního soudu na četnické stanici, nelze prý shledávati obvinění z onoho přestupku, tím je prý nejvýše vysloveno podezření, že snad o přestupek ten jíti může, toto podezření prý však bylo, jak k tomu rovněž již bylo poukázáno, plně odůvodněno z okolností obviněným uvedených a obviněný použil jen svého práva za účelem ochrany svých majetkových práv, an okolnosti ty četnictvu oznámil a za zakročení četnictva požádal; lhostejno, zda se při tom

odvolával na domnělý příkaz soudní, ač ani v tomto směru vzhledem ke zjištění prvního soudu nelze obviněnému vytýkati obmyslnost. Poukazuje-li odvolací rozsudek k tomu, že obviněný nebyl nucen dovolávati se pomoci četnictva, poněvadž prý mu byla volná cesta předepsaná exekučním řádem, jest prý proti tomu uvést, že nehledíc ani k tomu, že pro nebezpečí z prodlení cesta exekučním řádem předepsaná sotva by byla postačila k zabránění škody případným odvrácením zabavených věcí, — možnost exekučního zakročení nevylučuje zakročení orgánů bezpečnostních, daleko účinnějšího, a tedy nevylučovala ani práva obviněného, dovolávati se pomoci orgánů bezpečnosti.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací souhlasí v zásadě s právními hledisky zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona a setrvává v otázce, jak daleko sahá oprávnění poskytované každému občanu § 86 tr. ř., tedy kdy je tu ještě oprávněné trestní oznámení (domáhání se pomoci úřadů), a kdy takové zakročení má již povahu trestného činu podle § 487 tr. zák., na stanovisku zaujatém judikaturou bývalého vídeňského nejvyššího soudu, jakož i judikaturou vlastní, podle něhož okolnost, že projev souvisí s krokem směřujícím k hájení práv a zájmů, nezbavuje trestnosti křivá obviňování, která podle obsahu nebo formy vybočují z mezí toho, co je v tom kterém případě nezbytně nutným, takže i ten, kdo, čině trestní oznámení, dovozuje z okolností podle pravdy vyličených podezření proti určité osobě, zodpovídá podle zákona trestního, viní-li buď úmyslně, nebo aspoň z nedbalosti osobu nevinnou. Přes to nemohl zrušovací soud uznati zmateční stížnost za důvodnou. Zaujaté právní stanovisko spatřuje měřítko dělicí výkon oprávnění, jež poskytuje každému občanu ustanovení § 86 tr. ř. od jednání trestného, spadajícího pod pojem § 487 tr. zák. právě také v odpovědi na otázku, zda a do které míry kryjí se údaje, učiněné obviněným před úřady uvedenými v § 86 tr. ř. s těmito podklady, které měl obviněný pro své údaje ve svých smyslových vjemech; jen podstatná shoda mezi tím, co udavatel zvěděl, a mezi tím, co udal, dovoluje úsudek, že nepřekročil své právo a nezbytně nutnou míru obvinění. V souzeném případě bylo však zjištěno soudem odvolacím — a jeho zjištění jsou podle zásady § 288 čís. 3 tr. ř. pro soud zrušovací závazná — podstatně více, než soudem okresním, jenž měl za to, že obžalovaný neřekl, že soukromá obžalobkyně dává baliti věci pro něho zabavené; bylo zjištěno, že obžalovaný na četnické stanici udal, že byl poslán okresním soudem a že mu tam bylo řečeno, že četnická stanice má věci zajistiti, by nemohly býti odvezeny, a že se na četnické stanici jednalo jen o věci pro něho zabavené, pro něž jen se obžalovaný na stanici dostavil. Již soud stolice prvé vycházel ze skutkového předpokladu, na němž odvolacím soudem nic nebylo změněno, že obžalovaný od nikoho nezvěděl ani sám neseznal, že soukromá obžalobkyně dává baliti a chystá se odvéztí právě také věci pro něho zabavené. Použití výše naznačených právních zásad na čin obviněného vede k důsledku, že obviněný, i když by mu bylo přiznati oprávnění, hlásiti četnictvu podle pravdy, co zvěděl, tedy, že mu bylo sděleno, že se na P. skládá — tedy to, co zjistil soud okresní, nesměl přece vykročiti z těchto nezbytně nutných mezí svého udání, dovolávati se soudního zmocnění a rozšíro-

vati svémocně a bezdůvodně podezření v tom směru, že jsou baleny věci proň zabavené, jak učinil podle zjištění soudu odvolacího, a vinití tak soukromou obžalobkyni z trestného činu, z maření exekuce. Zmatečná stížnost, která vylíčeným postupem dochází k názoru, že obviněný nevybočil z mezí oprávnění příslušejících mu podle § 86 tr. ř., nemohla býti z oněch úvah uznána za důvodnou; bylo ji proto zamítnouti.

Čís. 3596.

Byl-li trest prominut rozhodnutím presidenta republiky ze dne 19. října 1928 s účinky § 1 zák. o podmíněném odsouzení (čl. II výnosu o amnestii), jest míti za to, že amnestovaný nebyl pro tento čin odsouzen; tento čin nevylučuje proto podle § 2 zák. čís. 562/1919 podmíněné odsouzení.

(Rozh. ze dne 26. září 1929, Zm I 515/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečné stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 9. dubna 1929 ve výroku, jímž byl obviněnému odepřen podmíněný odklad výkonu trestu, byl porušen zákon v ustanovení § 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., výrok ten se zrušuje a odvolacímu soudu se ukládá, by o podmíněném odkladu výkonu trestu znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Ústí n./L. ze dne 31. ledna 1929 byl obviněný odsouzen pro přestupek podle § 461 (§ 197, 201 c) tr. zák.), spáchaný tím, že před dvěma lety v Ústí n./L. věc nalezenou, zlaté dámské hodinky, ukryl a sobě přivlastnil. Trest vyměřen podle §§ 460, 266 tr. zák. vězením 12 hodin podmíněčně se zkušební lhůtou 1 roku. Ztráta práva volebního vyslovena nebyla. Z tohoto rozhodku se odvolal obžalovaný co do viny a veřejný obžalobce co do trestu a co do podmíněného odsouzení. Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 9. dubna 1929 bylo odvolání obviněného co do viny zamítnuto jako bezdůvodné, odvolání veřejného obžalobce vyhověno a trest zvýšen na 4 dny a vysloven nepodmíněným. Podmíněné odsouzení odepřel odvolací soud s odůvodněním, že nemohlo býti obžalovanému přiznáno, protože byl již trestán pro přestupek krádeže a dopustil se ve zkušební době nového trestného činu ze ziskuchtivosti, takže nelze očekávati, že obžalovaný bez výkonu trestu povede pořádný život.

Výrokem o nepodmíněném odsouzení byl porušen zákon. Obviněný byl odsouzen rozsudkem ze dne 15. května 1928 pro přestupek krádeže podle § 460 tr. zák. a pro přestupek proti bezpečnosti těla podle § 411 tr. zák. do vězení na 48 hodin podmíněčně se zkušební lhůtou 1 roku